

NARVA LINNAVOLIKOGU OTSUS

Narva

Taotluse esitamine Vabariigi Valitsusele

1. Asjaolud ja menetluse käik

Seoses eestikeelsele õppele üleminekuga on 19.12.2022. a Vabariigi Presidendi otsusega nr 227 välja kuulutatud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ning teiste seaduste muutmise seadus. Koolieelase lasteasutuse seaduse § 8 „Õppekeel“ uue redaktsiooni (jõustub 01.09.2024) lõige 1 sätestab, et lasteasutuses toimub õppe- ja kasvatustegevus eesti keeles. Samas koolieelse lasteasutuse seadust täiendati paragrahviga 36¹, millega sätestati eestikeelsele õppe- ja kasvatustegevusele ülemineku tingimused. Antud paragrahvi lõike 1 järgi võib Vabariigi Valitsus valla- või linnavolikogu taotlusel alates 2024/2025. õppeaastast, olles ära kuulanud enda poolt moodustatud valitsuskomisjoni arvamuse, anda üheks õppeaastaks loa osaliselt muus keeles toimuvaks õppe- ja kasvatustegevuseks lasteasutuse või selle rühma kohta. Otsusega tuleb kindlaks määrata õppe- ja kasvatustegevuses kasutatava muu keele osakaal kogu õppe- ja kasvatustegevuse mahust kõnealusel õppeaastal.

Vabariigi Valitsusele eesti keelest erinevas keeles õppe- ja kasvatustegevuse toimumiseks taotluse esitamist arutati 4 lasteaia hoolekogude koosolekul: Narva Lasteaed Kirsike, Narva Lasteaed Muinasjutt, Narva Lasteaed Põngerjas ja Narva Lasteaed Pingviin.

Narva Lasteaed Kirsike

Lasteaias tegutseb 11 rühma, neist 2 tasandusrühma (Jänkud ja Lepatriinud). Rühmades käivatel lastel on olulised puudused emakeele arengus, kõnehäired, tähelepanuhäired ja ka muud häired.

Detsembris 2023 korraldati tasandusrühmade lastevanemate küsitlust. See näitas, et kõik lastevanemad ei poolda täielikule eestikeelsele õppe- ja kasvatustegevusele üleminekut. Lastevanemad on seisukohal, et lapsed ei suuda saavutada õpitulemusi. Emakeelset muus keeles õppimine võib halvenda laste tervist ning põhjustada mahajäämust arengus.

Rajaleidja otsuste alusel on rühmade kõigile lastele soovitud kuni alushariduse omandamiseni tasandusrühma ja logopeedilist abi, mis aitaks kõnearengule kaasa. Tasandusrühmade töötajate (rühmaõpetajad, logopeedid, eesti keele õpetaja) arvates võib täielikule eestikeelsele õppe- ja kasvatustegevusele üleminekul olla laste arengule potentsiaalselt kahjulik. Erivajadustega lastel võivad esineda erinevad õpiraskused, mis muudavad keerulisemaks nende võimet õppida ja omandada uusi teadmisi. Kui HEV lastel on emakeel eesti keelest erinev, võib keelebarjäär olla üleminekul takistuseks. Kuna eestikeelne õpe nõuab keeleoskust, võib keeleline erinevus raskendada mõistmist ja

suhtlemist. Kui laps on uues keelekeskkonnas ja tal on raske suhelda eakaaslastega või õpetajatega, võib see mõjutada tema sotsiaalset integreerumist ja enesetunnet ning põhjustada suuremat stressi ja ärevust. Rühma spetsialistid tõdevad, et eesti keeles õppimisel tekivad lastel tihti negatiivseid tundeid endale ja rühmakaaslaste vastu, laps kapseldub enesesse, närvitseb, lööb ennast, täiskasvanuid või teisi lapsi.

Sujuva ülemineku eestikeelsele õppele, psühhilise pinge vähendamise ja HEV laste edukate õpitulemuste saavutamiseks soovis hoolekogu korraldada õppe- ja kasvatustegevust tasandusrühmades 60% mahust eesti keeles ja 40% vene keeles.

Eesti keeles korraldatakse järgmisi tegevusi: eesti keel kui teine keel, muusikategevus, liikumistegevus, kunstitegevus, liikumispausid ja mängud, logorütmika, rutiinitegevus. Vene keeles korraldatakse järgmisi tegevusi: keel ja kõne, matemaatika, mina ja keskkond. Selline mudel võimaldab HEV lastel säilitada psühholoogilist ja füüsilist tervist, arendada kognitiivseid oskusi, omandada riiklikku õppekava ja eesti keelt.

Hoolekogu liikmed arutasid saabunud ettepaneku.

Narva Lasteaed Muinasjutt

Lasteaias tegutseb 2 meelepuudega laste erirühma (Oravake ja Kukeke). Erirühmades käivad lapsed on nägemispuudega (müopia, hüperopia, astigmatism, strabism, anisomeetria, nägemisteravuse langus), kuulmispuudega (laste osal on kohleaarimplantaadid) ja autismispektri häiretega lapsed. Kõikidel lastel on lisaks erivajadusele kõnehäired (sh ka sensomotoorne alaalia, mahajäämus kõne arengus).

Rajaleidja nõustamismeeskonna tehtud otsuste alusel vajavad lapsed eri- ja tüflopädagoogi, ortopisti ja tõhustatud logopeedilist igapäevast tuge. Kõik Rajaleidja otsused põhinevad eriarstide epikriisidel ja pädevate meditsiiniassutuste spetsialistide hinnangutel (SA Tallinna Lastehaigla, SA Tartu Ülikooli Kliinikum, SA Ida-Viru Keskhaigla, SA Ida-Tallinna Keskhaigla ning SA Narva Haigla).

Õppe- ja kasvatusprotsessi korraldamisel peavad õpetajad pöörama tähelepanu lapse arengule, et ta hakkaks oma emakeelsest kõnest aru saama, sotsialiseeruma ning end turvaliselt ja hästi tundma. Arvestades iga lapse diagnoosi ja eripära pakuvad õpetajad lastele vastavat tuge (nt õppeaja pikendamine, kus uue materjali omandamiseks on ette nähtud pikemad ajaperioodid ning ka õppetempo aeglustamine vastavalt lapse vajadusele). Meelepuudega lastel esinevad järgmised raskused: käitumise reguleerimise raskused, aeglustunud äratundmise ja eristamise reaktsioonid, tajutav ebatäpsus ja puudulikkus, madal kognitiivne võimekus.

Nägemis- ja kuulmispuudega lastel on kõnest arusaamine halvem. Sellised lapsed tajuvad kõnehääli valikuliselt, välistades osa helisid, mida nad suudavad kuulda. On oht, et keelekeskkonna täieliku muutuse tõttu võib lastel tekkida tagasihüpe kõigi seniste saavutuste osas. Täies mahus teise keele omandamine ja tajumine kuulmise alusel kõnehäiretega, sh ka foneemilise süsteemi funktsioonide alaarenguga lastel on äärmiselt keeruline. Et laps muukeelsest jutust aru saaks ja oleks võimeline selles keeles õppima, peab ta kõigepealt oma emakeele selgeks saama. Vastasel juhul ei suuda ta omandada kumbagi keelt ega õpi ka uusi oskusi.

Nii õpetajate kui ka vanemate arvates võiks meelepuudega rühmas, kus käivad erivajadustega lapsed, olla eesti õppekeelele üleminek järk-järguline, et lapsed harjuksid eesti keelest aru saama samm-sammult.

Tuginedes üldtoodule palus lasteiaa hoolekogu pikendada üheks õppeaastaks osaliselt muus keeles toimuvat õpet meelepuudega laste rühmades. Lasteaed juba praegu võimaldab meelepuudega laste rühmades eesti keele kui teise keele õpet. Järgmiseks õppeaastaks

võiks olla kahest rühmaõpetajatest üks eesti keelt valdav õpetaja, kes saaks õppeprotsessi korraldada eesti keeles. Samuti sellised tegevused, nagu liikumine ja muusika, võiksid ka olla eesti keeles. Hoolekogu aga rõhutab, et eritugi nendele lastele peab jääma ikka emakeeles, et lapsed saaksid edukalt areneda. Lapse emakeeles pakutav eritugi võimaldab kasutada kohandatud õppemeetodeid, arvestades konkreetseid diagnoose ja õpiraskusi. Nägemis- ja kuulmispuudega laste puhul on oluline toetada kognitiivset arengut emakeeles, võimaldades neil paremini mõista ja omandada uusi teadmisi. Kõnehäiretega laste puhul aitab emakeelne logopeediline abi arendada ka kõne- ja kuulmisoskusi. Individuaalne ja emakeeles pakutav tugi aitab kaasa lapse enesehinnangu arengule, kuna laps tunneb end paremini mõistetuna ja toetatuna. See on eriti oluline, kui lapsel on mitmeid diagnoose ja õpiraskusi.

Narva Lasteaed Põngerjas

Lasteaias tegutseb tasandusrühm Vaarikas. Rühma kõigil lastel on diagnoositud kõnehäired, rühmas on kõnehälvete ja spetsiifiliste arenguhäiretega lapsed. Laste suuremal osal puudub sidus kõne või puudub kõne täielikult. Laste emakeelne sõnavara on väga piiratud ja silmaring ei vasta eale, lastel on piiratud kõne ja nad ei saa korraldustest aru. Lapsed saavutavad tulemusi pikaajalise protsessi käigus ja ainult tänu pidevatele kordamistele. Laste tähelepanu on hajuv, ärevuse foonil on lastel võimatu kontsentreeruda ja tähelepanu hoida.

Lasteaia hoolekogu tegi ettepaneku korraldada õppe- ja kasvatustegevust tasandusrühmas järgmisel õppeaastal 60% mahust eesti keeles ja 40% vene keeles.

Narva Lasteaed Pingviin

Lasteaia hoolekogu taotles, et erirühmadele (tasandusrühmad, arendusrühm, kehapuudega laste rühm, liitpuudega laste rühm ja pervasiivsete arenguhäiretega laste rühm) antaks üheks õppeaastaks (2024/2025. õa) luba osaliselt vene keeles (osakaal 30% kogu õppe- ja kasvatustegevuse mahust) toimuvaks õppe- ja kasvatustegevuseks laste puute tõttu. Arvestades laste arengu-, kõne-, õppimis-, suhtlemis- ja käitumisraskusi on hoolekogu seisukohal, et täielikult eestikeelne õppe- ja kasvatustegevus ei ole laste arengu eripära tõttu jõukohane.

Raske emakeelse kõnehäirega lapsel on kõne tajumine kõrva järgi aeglane, ebatäpne ja halvasti diferentseeritud; töömälu on piiratud, infotöötlus on aeglane; tähelepanu maht, stabiilsus ja jaotamise võime on piiratud.

Vaimupuudega lapsed arenevad aeglaselt ebatüüpilisel viisil, tugevasti kaldudes normist kõrvale. Neil on püsivalt häiritud kognitiivne aktiivsus, mis tuleneb orgaanilisest ajukahjustusest, esineb kõrgemate vaimsete protsesside ebaküpsus koos käitumishäiretega. Vaimupuudega laste kõnet iseloomustab aeglane tempo, sõnavara vaesus, sõnade tähenduse ebapiisav omandamine, kõne grammatilise struktuuri eripärad, suunatud kõne raskused või arusaamatus. Selle põhjuseks on ajukoore sulgemisfunktsiooni nõrkus, uute diferentseerivate tinglike ühenduste aeglane areng kõigis analüsaatorites, samuti närvi protsesside dünaamika üldine rikkumine. Adekvaatselt tajutud sõnade eraldamine teiste sõnadest toimub sellistel lastel täiesti erinevas, aeglasemas tempos kui tavalistel lastel.

2. Õiguslikud alused

Koolieelse lasteasutuse seaduse 36¹ lõike 1 alusel võib Vabariigi Valitsus alates 2024/2025. õppeaastast valla- või linnavolikogu taotlusel, olles ära kuulanud enda poolt moodustatud

valitsuskomisjoni arvamuse, anda üheks õppeaastaks loa osaliselt muus keeles toimuvaks õppe- ja kasvatustegevuseks lasteasutuse või selle rühma kohta. Otsusega tuleb kindlaks määrata õppe- ja kasvatustegevuses kasutatava muu keele osakaal kogu õppe- ja kasvatustegevuse mahust kõnealusel õppeaastal.

3. Otsus

3.1 Esitada Vabariigi Valitsusele taotlus anda 2024/2025. õppeaastaks luba osaliselt (osakaal 40% kogu õppe- ja kasvatustegevuse mahust) vene keeles toimuvaks õppe- ja kasvatustegevuseks järgmiste rühmade kohta:

3.1.1 Narva Lasteaia Kirsike rühmades Jänkud ja Lepatriinud;

3.1.2 Narva Lasteaia Muinasjutt rühmades Oravake ja Kukeke;

3.1.3 Narva Lasteaia Põngerjas rühmas Vaarikas.

3.2 Esitada Vabariigi Valitsusele taotlus anda 2024/2025. õppeaastaks luba osaliselt (osakaal 30% kogu õppe- ja kasvatustegevuse mahust) vene keeles toimuvaks õppe- ja kasvatustegevuseks Narva Lasteaia Pingviin erirühmade kohta (tasandusrühmad, arendusrühm, kehapuudega laste rühm, liitpuudega laste rühm ja pervasiivsete arenguhäiretega laste rühm).

4. Rakendussätted

4.1 Otsus jõustub teatavastegemisest.

4.2 Otsust on võimalik vaidlustada Tartu Halduskohtu Jõhvi kohtumajas 30 päeva jooksul alates otsuse jõustumisest.

4.3 Narva Linnavolikogu kantseil edastada otsus Riigikantseile.

Irina Janovitš
Linnavolikogu esimees